

מקורות לפרשת בשלח תש"פ – מה היה הצורך בנס קריעת הים?

1. שמות יד: וידבר ה' אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל וישבו ויחנו לפני פי החירת, בין מגדל ובין הים, לפני בעל צפון, נכחו תחנו על הים. **רש"י:** 'וישובו' – **לאחוריהם, לצד מצרים** היו מקריבים כל היום השלישי, כדי להטעות את פרעה שיאמר: תועים הם בדרך. 'ויחנו לפני פי החירות' – שנעשו שם בני חורין והם שני סלעים גבוהים וזקופים. **אבן עזרא:** 'לפני בעל צפון' - חרטומי מצרים עשו בדבר המזלות צורת נחושת [שתשמור עליהם] שלא יוכל עבד בורח ממצרים לעבור הצורה.

אבן עזרא שמות יד, יז: ידעתי כי אין ים סוף בין מצרים ובין ארץ ישראל ואין צורך שיכנסו בים, רק ציווה ה' לעשות בעבור שייכנסו המצרים אחריהם ויטבעו.

ערכין טו, א: אמר רב הונא ישראל שבאותו הדור מקטני אמונה היו ... דכתיב (תהלים קי): 'וימרו על ים בים סוף ויושיעם למען שמו' - מלמד שהיו ישראל ממרים באותה שעה ואומרים כשם שאנו עולים מצד זה כך מצרים עולים מצד אחר. אמר הקב"ה לשר של ים: פלוט אותם ליבשה [ויראו ישראל שמתו]. מיד פלטן ליבשה דכתיב 'וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים' - **תוספות שם:** יש לתמוה איך היו ישראל כל כך מקטני אמנה שסברו שכך יעשה הקב"ה נסים למצרים להעבירם **מארצם לארץ ישראל** [שיפגשו את המצרים **בגדה השנייה שהייתה רחוקה ממצרים** וקרובה לארץ ישראל]? ... אלא שלא עברו הים לרוחבו מצד זה לזה, שאם כן היו ממנהרים ללכת אל ארץ ישראל, אלא עברו בים לאורך הים עד **שפנו למדבר לצד אחד [חזרו בחצי עיגול לצד שממנו ירדו]** ... וזה כשם שאנו עולים מצד זה ובאנו למדבר כך מצרים עולין מצד אחר מן המדבר וירדפו אחרינו'.

2. אבות ה, ד: עשרה נסים נעשו לאבותינו במצרים **ועשרה על הים - שמות רבה כא, י:** הייתה בת ישראל עוברת בים ובנה בידה ובוכה, ופושטת ידה ונוטלת תפוח או רימון מתוך הים ונותנת.

הגדה של פסח: אילו הוציאנו ממצרים ולא עשה בהם שפטים – דינו ... אילו קרע לנו את הים ולא **העבירנו בתוכו בחרבה** – דינו ... על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכופלת למקום עלינו שהוציאנו ממצרים ועשה בהם שפטים ... וקרע לנו את הים והעבירנו בתוכו בחרבה - **אבודרהם:** ולא העבירנו בתוכו בחרבה - אלא במעט מים או טיט, אבל הם הלכו ביבשה בתוך הים.

ליקוטי שיחות ג/1016: מה גודל המעלה בזה שהעבירנו בחרבה ולא במעט רפש וטיט? בפרט ששאר המעלות שחושב כאן הן נפלאות ביותר כמו יציאת מצרים, קריעת ים סוף, מתן תורה, כניסה לארץ ובניין בית הבחירה, ואיזה תפיסת מקום לגבי זה מה שהעבירנו בחרבה בלא תערובת רפש?

3. אברבנאל: בחר הקב"ה להמית הנשאר למצרים באופן הנפלא הזה ... כדי לעשות בפרעה ובמצרים מכה **מפורסמת לכל האומות**, כי על ידי נס קריעת ים סוף נכבשה **כל ארץ כנען לפני ישראל**. כמו שנאמר בשירת הים 'שמעו עמים ירגזון חיל אחז יושבי פלשת'. וכן אמרה רחב הזונה: 'ידעתי כי נתן ה' לכם את הארץ ... כי שמענו את אשר הוביש ה' את מי הים בפניכם'.

ליקוטי שיחות ג/879: בעבודה הרוחנית של יציאת מצרים ישנם שני שלבים: ההתחלה ביציאת מצרים והגמר בקריעת ים סוף. לכל לראש צריך לצאת מהמצרים של הנפש הבהמית, ולמרות שהיצר הרע ופרעה נאבקים לכלוא אותו בתוך חומות של מיצרים, הוא מתייצב בתנועה של קבלת עול מלכות שמים. ואולם עבודה כזו מבוססת על מאבק וכניעות ואין בה **תענוג והנאה**, וההעלם של העולם עלול להחשיך את האור של הנפש האלוקית. ולכן חייבת להיות העבודה שמביאה ליציאה מושלמת ממצרים: קריעת ים סוף, 'הפך ים ליבשה'. זאת אומרת **שהכוח האלוקי שמכוסה בתוך הבריאה, 'ים', הופך להיות גלוי כמו היבשה**. וכאשר הוא פועל בעצמו צורת חיים כזו, שרואה את הכוח האלוקי הפנימי המחיה כל דבר, הוא יוצא לחלוטין ממצרים ואדרבה, העולם הופך בעיניו למקום של גילוי אלוקות. **שם 1016:** וזהו 'אילו קרע לנו את הים והעבירנו ברפש וטיט – דיינו', קריעת הים באופן שנשאר חלק מהמים במציאות מים שזהו ענין רפש וטיט, מורה אשר אף שנהפך הים ליבשה, מכל מקום לא כל הטוב התגלה אלא יש עדיין אחיזה ומציאות הרע באותו מקום, כמו הבינוני לאחר שעת התפילה. וגם על זה אומרים 'דיינו'. כי לאחר שהיו משוקעים במ"ט שערי טומאה, לעבור למדרגת בינוני זו עלייה נפלאה. ואולם 'כמה מעלות טובות למקום עלינו – שהעבירנו בחרבה [היבשה] ונתנו לו את הכוחות להפוך את הרע כולו לטוב, ולא רק במעשה בפועל כי אם גם בפנימיות.